

Brussel, 23.4.2024
COM(2024) 188 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

**De belangen van kinderen vooropstellen: een mededeling bij de aanbeveling van de
Commissie over geïntegreerde systemen voor kinderscherming**

“De stem van kinderen moet vaker gehoord worden, dat moedigt ook andere kinderen aan om hun problemen niet te verbergen.” (Bijdrage van een kind uit Litouwen¹)

DE BESCHERMING VAN KINDEREN IN EUROPA EN DAARBUITEN ALS EU-PRIORITEIT

Het leven van kinderen in de Europese Unie en de rest van de wereld is de afgelopen decennia in veel opzichten verbeterd. Dit is onder andere te danken aan meer welvaart, betere gezondheidszorg en betere toegang tot onderwijs. Nu we te maken hebben met een wereld die snel verandert – denk maar aan de negatieve gevolgen die kinderen ondervinden van de pandemie, ongelijkheden, discriminatie, conflicten, klimaatverandering en in de virtuele wereld – hebben we actie ondernomen om de rechten en de levenskwaliteit van kinderen in de EU en daarbuiten te blijven beschermen en verder te verbeteren. De EU, haar Europese en internationale partners en maatschappelijke organisaties hebben de handen ineengeslagen om geen enkel kind aan zijn lot over te laten terwijl we deze uitdagingen aangaan en de kansen benutten die de groene, digitale en demografische transitie met zich meebrengen.

De afgelopen jaren heeft de Commissie een robuust en alomvattend juridisch, beleids- en ondersteuningskader opgezet met duidelijke toezeggingen voor een betere bescherming, bevordering en naleving van de rechten van het kind, met name door de vaststelling van de alomvattende EU-strategie voor de rechten van het kind² (“EU-strategie”) en de Europese kindergarantie³ in maart 2021. In het kader van de EU-strategie wordt samen met de lidstaten een aantal maatregelen uitgevoerd, waaronder maatregelen tegen online en offline seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen⁴ en acties om kinderarmoede en sociaal-economische uitsluiting van kinderen in nood aan te pakken, met inbegrip van kinderen met een handicap of met een minderheids- of migratieachtergrond. Er zijn ook maatregelen genomen om de rechtsstelsels beter af te stemmen op de behoeften van kinderen als slachtoffer, verdachte, beklagde of veroordeelde persoon, getuige of andere partij in een gerechtelijke procedure. Bovendien heeft de Commissie maatregelen ontwikkeld ter verbetering van hun geestelijke gezondheid en welzijn. Betekenisvolle participatie en raadpleging van kinderen, onder meer via het platform voor de participatie van kinderen⁵, is kenmerkend voor de EU-strategie en wordt in de EU en daarbuiten steeds gebruikelijker.

De EU-strategie omvat ook een sterke externe dimensie: de EU intensificeert haar werkzaamheden om de rechten van het kind wereldwijd te bevorderen, te beschermen, na te komen en te eerbiedigen, kinderarbeid uit te bannen, kinderhuwelijken tegen te gaan, aanzienlijk te investeren in onderwijs over de hele wereld en bescherming te bieden tegen alle vormen van geweld, misbruik en verwaarlozing, ook in een humanitaire context. De EU bevordert ook de participatie van kinderen en jongeren op mondiaal niveau via het

¹ Via de raadpleging van het [EU-platform voor de participatie van kinderen](#).

² [COM\(2021\) 142 final](#).

³ Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van 14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie (PB L 223 van 22.6.2021, blz. 14).

⁴ Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad (richtlijn ter bestrijding van seksueel misbruik van kinderen) ([PB L 335 van 17.12.2011, blz. 1](#)), met inbegrip van de herschikking COM(2024) 60 final, de mededeling “Een digitaal decennium voor kinderen en jongeren: de nieuwe Europese strategie voor een beter internet voor kinderen (BIK+) (COM(2022) 212 final), en de verordening tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen (COM(2022) 209 final).

⁵ [EU-platform voor de participatie van kinderen](#).

jongerenactieplan in het externe optreden⁶. De richtsnoeren van de EU over kinderen en gewapende conflicten⁷ worden herzien om schadelijke praktijken ten aanzien van kinderen in gewapende conflicten te voorkomen, tegen te gaan en uit te bannen.

Hoewel er aanzienlijke vooruitgang is geboekt, blijft geweld tegen kinderen op vele niveaus een probleem, zowel binnen als buiten de EU. Een einde maken aan alle vormen van geweld tegen kinderen, onder meer door geïntegreerde systemen voor kindbescherming te ontwikkelen en te versterken, is zowel een morele als een wettelijke verplichting. Het is bovendien een strategische investering in de toekomst van onze samenleving.

KINDEREN BESCHERMEN: EEN VERPLICHTING EN EEN STRATEGISCHE INVESTERING IN DE SAMENLEVING

Geweld kan vele vormen aannemen. Hieronder vallen onder andere fysiek of geestelijk geweld, letsel of misbruik, verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of uitbuiting, met inbegrip van seksueel misbruik, fysiek, online of in virtuele werelden. Dergelijk geweld omvat ook huiselijk geweld, mensenhandel, seksueel misbruik, gendergerelateerd geweld, met inbegrip van vrouwelijke genitale verminking en kinderhuwelijken, alsook alle vormen van pesten en lijfstraffen. Kinderen kunnen bovendien te maken krijgen met discriminatie en onverdraagzaamheid, ook in hun digitale leven⁸. In 2021 werden 114 kinderen in de EU het slachtoffer van moord⁹. Naar schatting heeft 20 % van de kinderen in Europa tijdens hun kindertijd te maken met een vorm van seksueel misbruik¹⁰. In een recente enquête over geweld tegen vrouwen gaf op nationaal niveau 13,7 % van de volwassen vrouwen aan dat zij te maken hebben gehad met seksueel geweld in hun kindertijd¹¹. Dit percentage zou zelfs hoger kunnen liggen, aangezien lang niet alle gevallen worden gemeld. Naar schatting lopen 190 000 meisjes in de hele EU het risico om onder dwang genitale verminking te ondergaan¹². Zelfdoding is de op één na belangrijkste doodsoorzaak onder jongeren (15-19 jaar)¹³. 13 % tot 29 % van de kinderen (15-jarigen) uit verschillende lidstaten geeft aan te worden gepest¹⁴.

Geweld tegen kinderen brengt ook economische kosten met zich mee die naar schatting tot wel 8 % van het mondiale bbp bedragen (wat neerkomt op 6,5 biljoen EUR), aangezien het leidt tot de vertraging van de economische ontwikkeling, de vergroting van de sociaaleconomische ongelijkheid, de belemmering van de economische groei en de verlaging van het inkomen per hoofd van de bevolking¹⁵. Geld steken in programma's voor jonge kinderen kan een rendement op investering opleveren dat ten minste vier keer hoger ligt dan de oorspronkelijke uitgaven¹⁶. Het jaarlijkse verlies aan menselijk kapitaal in Europa als gevolg van geestelijke stoornissen

⁶ JOIN(2022) 53 final.

⁷ [Richtsnoeren van de EU over kinderen en gewapende conflicten](#).

⁸ Zoals blijkt uit het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie (SWD(2024) 98 final).

⁹ Eurostat, [Intentional homicide victims by age and sex - number and rate for the relevant sex and age groups](#), 2021.

¹⁰ [Human Rights Channel van de Raad van Europa](#).

¹¹ Eurostat, [EU survey on gender-based violence against women and other forms of inter-personal violence \(EU-GBV\)](#), 2022.

¹² [Nultolerantie voor vrouwelijke genitale verminking \(europa.eu\)](#).

¹³ Unicef, [The State of the World's Children 2021: On My Mind – Promoting, protecting and caring for children's mental health, Regional brief: Europe](#), 2021.

¹⁴ [The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU. An EU comparative analysis of the PISA 2022 results — Bureau voor publicaties van de Europese Unie \(europa.eu\)](#), 2024.

¹⁵ [The violence-prevention Dividend, Why Preventing Violence Against Children Makes Economic Sense](#), 2022.

¹⁶ The Center for High Impact Philanthropy, [High Return on Investment \(ROI\)](#), 2015.

bij kinderen en jongeren wordt geraamd op 54,2 miljard EUR¹⁷. Een sociaal-economische achterstand bij kinderen brengt ook hoge kosten met zich mee voor de samenleving, die in totaal gemiddeld 3,4 % van het bbp in de EU bedragen¹⁸. Investeren in kinderbescherming en geweldpreventie levert daarom ook een hoog economisch rendement en kostenbesparingen op de lange termijn op.

Kinderen willen zelf meer te zeggen hebben en praten over hun problemen en hun leven. Zij bezitten rechten en zijn aanjagers van verandering in het hier en nu, en zij weten volwassenen op welbespraakte wijze te vragen om actie te ondernemen, zodat er in hun behoeften wordt voorzien. Als deskundigen op het gebied van de zaken die hen aangaan, eisen kinderen terecht dat er *“niets voor ons wordt besloten zonder ons”*. Overeenkomstig artikel 12 van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind (“VN-Verdrag”) en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (“het Handvest”) staan de stem en behoeften van kinderen centraal in de aanbeveling over geïntegreerde kinderbeschermingssystemen. Via het nieuwe EU-platform voor de participatie van kinderen werden meer dan 1 000 kinderen geraadpleegd over hun behoeften aan bescherming.

NAAR GEÏNTEGREERDE SYSTEMEN VOOR KINDERBESCHERMING

De bescherming van kinderen tegen alle vormen van geweld is een kerndoelstelling van de EU. Het is ook onlosmakelijk verbonden met de preventie van geweld, om het welzijn van kinderen en de eerbiediging van hun rechten te waarborgen. In artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) is bepaald dat de Unie tot doel heeft de bescherming van de rechten van het kind te bevorderen. Artikel 24 van het Handvest bepaalt dat kinderen recht hebben op de bescherming en de zorg die nodig zijn voor hun welzijn, en dat bij alle handelingen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden verricht door overheidsinstanties of particuliere instellingen, de belangen van het kind de eerste overweging vormen. Kinderbescherming is ook een belangrijke doelstelling van het VN-Verdrag en de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, opdat elk kind een leven zonder angst, verwaarlozing, misbruik en uitbuiting kan leiden. De ontstellende statistieken en bewijzen met betrekking tot de vele verschillende vormen van kindermisbruik, -geweld en -verwaarlozing in de hele EU, met daarbij de tol die de pandemie heeft geëist, de gevolgen van de aanvalsoorlog tegen Oekraïne en een piek in het aantal wereldwijde gewapende conflicten, maken duidelijk dat het tijd is om meer actie te ondernemen.

Daarom presenteert de Commissie een aanbeveling¹⁹ aan de lidstaten om hun systemen voor kinderbescherming verder te ontwikkelen en te versterken en deze beter te integreren, zodat er beter tegemoet kan worden gekomen aan de behoefte van kinderen aan bescherming tegen elke vorm van geweld en kinderbescherming als mondiale prioriteit van de Unie wordt bevorderd.

Kinderbescherming is een kwestie waarbij de hele samenleving en vele sectoren zijn betrokken. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid van een groot aantal diverse actoren, waaronder overheidsinstanties, particuliere actoren, internationale en maatschappelijke organisaties. De grote verscheidenheid aan instrumenten waarover de lidstaten en de Unie beschikken (wetgeving, beleid en financiering) op elk bestuursniveau, kan helpen om de systemen voor

¹⁷ Verslag van Unicef: The State of the World’s Children 2021, [Regional brief: Europe](#).

¹⁸ C. Clarke, e.a. (2022), [The economic costs of childhood socio-economic disadvantage in European OECD countries](#), OECD Papers on Well-being and Inequalities, nr. 9, OECD Publishing.

¹⁹ Zie de verwijzingen in de Aanbeveling over geïntegreerde systemen voor kinderbescherming (COM(2024) 2682 final), in de bijlage daarbij over de belangrijkste elementen van het acquis van de Unie, belangrijke beleidsdocumenten en financiering met betrekking tot systemen voor kinderbescherming en in het ondersteunende werkdocument van de diensten van de Commissie (SWD(2024) 98 final).

kinderbescherming beter te integreren en robuuster te maken. Er zijn mechanismen nodig voor coördinatie tussen de lidstaten om voor doeltreffende multidisciplinaire antwoorden bij alle ministeries of op alle bevoegdheidsniveaus te zorgen. Het is van essentieel belang dat alle actoren een duidelijk omschreven rol vervullen en zorgen voor nauwe coördinatie. Er zijn ook problemen met betrekking tot de beschikbaarheid en coördinatie van personele en financiële middelen. Hieruit blijkt duidelijk dat efficiëntere en sterker geïntegreerde systemen voor kindbescherming nodig zijn.

Een samenlevingsbrede aanpak van kindbescherming is een concrete en strategische langetermijninvestering, ook in de context van de maatschappij die zich voor onze ogen ontwikkelt waarin veel mensen een hoge levensverwachting hebben. Betere kindbescherming zal aanzienlijk bijdragen tot eerlijkere, gelijkere en rechtvaardigere samenlevingen, geschraagd door rechtvaardigheid tussen de generaties en solidariteit voor de huidige en toekomstige generaties.

In navolging van de oproepen van het Europees Parlement²⁰, de Raad²¹ en het Europees Comité van de Regio's²² wordt met de aanbeveling van de Commissie aan de lidstaten de toezegging van de Commissie bevestigd om de bescherming van kinderen in de hele EU en daarbuiten te verbeteren. In de aanbeveling worden de lidstaten opgeroepen hun systemen voor kindbescherming te beoordelen, te versterken en te integreren, op basis van beste praktijken en het gebruik van instrumenten op EU-niveau, zoals wetgeving, beleidsmaatregelen en financiering, en wordt hun daarbij steun aangeboden. De Commissie roept ook het Europees Parlement en de Raad op om bij hun toekomstige beraadslagingen rekening te houden met deze aanbeveling, en verzoekt het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité om de dialoog met lokale en regionale overheden en het maatschappelijk middenveld te bevorderen. Bij al deze acties moet het belang van het kind altijd voorop blijven staan.

²⁰ Resolutie van het Europees Parlement van 11 maart 2021 over de rechten van het kind in het licht van de EU-strategie voor de rechten van het kind ([2021/2523\(RSP\)](#)).

²¹ Conclusies van de Raad van 9 juni 2022 over de EU-strategie voor de rechten van het kind ([10024/22](#)).

²² [Advies van het Europees Comité van de Regio's "De lokale en regionale overheden helpen hun rol op te eisen in geïntegreerde systemen voor kindbescherming"](#), goedgekeurd op de plenaire zitting van 17-18 april 2024. Zie: [Factsheet over het advies \(europa.eu\)](#).